

עפ"ג 24890/11/19 - מדינת ישראל נגד שלומי וקנין, מאור וקנין

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 24890-11-19 מדינת ישראל נ' וקנין(אחר/נוסף) ואח'
תיק חיצוני: 289769/2017
17.11.2019

לפני כבוד הרשמת, השופטת תמר בר-אשר

המבקשת מדינת ישראל

נגד

המשיבים

1. שלומי וקנין

2. מאור וקנין

בא-כוח המבקשת: עו"ד אהוביה שטרן (פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי))

בא-כוח המשיב 1: עו"ד גיא אשכנזי

בא-כוח המשיב 2: עו"ד עידן גמליאלי

החלטה

ביום 11.11.2019 הגישה המדינה הודעת ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כבוד סגן הנשיא ש' הרבסט) בת"פ 17-09-38382, מיום 23.9.2019 (להלן - **גזר הדין**). בשל הגשתה באיחור של ארבעה ימים, הוגשה במועד זה גם בקשת המדינה על-פי סעיף 201 בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - **חוק סדר הדין הפלילי**), להרשות את הגשת הערעור הנדון לאחר חלוף המועד להגשתו וכן התבקשה ארכה להגשת נימוקי הערעור, כך שיוגשו עד יום 14.11.2019.

הבקשה נדונה ביום 14.11.2019 במעמד באי-כוח הצדדים והמשיבים, ולהלן ההחלטה בבקשה.

רקע ועיקרי נימוקי הבקשה

עיקרי ההליך בבית המשפט קמא

2. בהתאם להכרעת דין מיום 9.5.2018, שני המשיבים (המשיב 1 יליד 1979; המשיב 2 יליד 1987) הורשעו על-פי הודאותיהם במסגרת הסדר טיעון, שכלל את תיקון כתב האישום. המשיב 1 הורשע בשלוש עבירות של סחר בסם מסוכן בצוותא (לפי סעיפים 13 ו-19א בפקודת הסמים המסכנים (נוסח חדש), התשל"ג-193 (להלן - **פקודת הסמים**)) וסעיף 29 בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין**)) והמשיב 2 הורשע בשתי עבירות של סחר בסם מסוכן בצוותא. כמו כן, שני הנאשמים הורשעו בעבירה אחת של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית בצוותא (לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) בפקודת הסמים וסעיף 19 בחוק העונשין).

3. עיקרי עובדות כתב האישום המתוקן, שלפיהן הורשעו המשיבים כללו מכירה של סם מסוכן מסוג קוקאין לסוכן

משטרה, לאחר תיאום מוקדם עמו, כלהלן: באישום הראשון הואשם רק המשיב 1, ועל-פיו מכר לסוכן קוקאין במשקל 9.18 גרם תמורת סך ₪ 6,500; באישום השני הואשמו שני המשיבים במכירת קוקאין במשקל 19.67 גרם לסוכן תמורת סך ₪ 11,800; באישום הרביעי הואשמו שני המשיבים במכירת קוקאין במשקל 15.019 גרם לסוכן תמורת סך ₪ 8,550; באישום החמישי הואשמו שני המשיבים בהחזקה שלא לצריכה עצמית של קוקאין במשקל 49.69 גרם. המשיבים נעצרו במהלך עסקה שתואמה עם הסוכן לשם מכירת סם זה תמורת סך ₪ 25,000.

4. בדיון שבו הוצג הסדר הטיעון ובמהלכו הודו המשיבים והורשעו כאמור, הודיעה המדינה כי הסדר הטיעון כולל רק תיקון של כתב האישום, כי אין הסכמה לעניין העונש וכי המדינה תעתור להשית על המשיבים מאסר בפועל לתקופה ממושכת.

לבקשת המשיבים הורה בית המשפט לשירות המבחן להגיש תסקירים בעניינם, ומאז נדחה הדיון מעת לעת, בעוד שירות המבחן הגיש מספר תסקירים משלימים בעניין כל אחד מהמשיבים. בסופו של דבר טענות הצדדים לעונש נשמעו ביום 5.6.2019. בדיון זה עתרו באי-כוחם של המשיבים להשתתף עונושים מקלים, בהתאם להמלצותיו של שירות המבחן, ואילו המדינה עתרה להשית על המשיבים עונשי מאסר ממושכים. על-פי טענתה, מתחם העונש ההולם לכל אחד מהאישומים הוא בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל. בעניין המשיב 1, אשר לשיטתה לא עבר תהליך שיקומי, טענה המדינה כי העונש הראוי לגביו הוא 50 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית. באשר למשיב 2 טענה, כי בשל התהליך השיקומי שעבר, ניתן יהיה להסתפק במאסר למשך 24 חודש ובענישה נלווית.

5. בגזר הדין שניתן ביום 23.9.2019 עמד בית המשפט קמא על חומרת העבירות שבהן הורשעו המשיבים, ועל הצורך בהחמרת עונשם של סוחרי סמים. לכל אחד מהאישומים נקבעו מתחמי ענישה שונים, העומדים בין 8 או 10 חודשי מאסר בפועל לבין 20 או 22 חודשי מאסר בפועל. כן עמד בית המשפט קמא על הרשעותיהם הקודמות המכבידות של כל אחד משני המשיבים, על נסיבותיהם האישיות, על התהליכים שעברו מאז הגשת כתבי האישום ועל המלצותיו של שירות המבחן.

לאחר כל אלו קבע בית המשפט קמא, כי בנסיבות העניין ומשיקולי שיקום, ראה לנכון לחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם ולפיכך השית על כל אחד מהמשיבים עונשים מקלים כלהלן: צו שירות לתועלת הציבור - המשיב 1 בהיקף 600 שעות והמשיב 2 בהיקף 500 שעות; צו מבחן למשך שנה; שישה חודשי מאסר מותנה, שבו יישא כל אחד מהמשיבים אם תוך שלוש שנים יעבור עבירה לפי פקודת הסמים; קנס - המשיב 1 בסך ₪ 5,000 והמשיב 2 בסך ₪ 4,000; התחייבות בסך ₪ 5,000 להימנע מלעבור עבירה לפי פקודת הסמים במשך שנתיים; הוכרז כי כל אחד משני המשיבים הוא "סוחר סמים" ובהתאם לכך חולטו המוצגים.

בקשת הארכה הנדונה

6. בהודעת הערעור טענה המדינה, כי בית המשפט קמא שגה בכך שלא השית על המשיבים עונש מאסר ההולם את חומרת העבירות שבהן הורשעו. כן טענה, כי שגה בקביעת מתחמי ענישה מקלים ובמיוחד שגה בכך שמשיקולי

שיקום חרג לקולה באופן משמעותי ממתחמי הענישה שקבע.

7. בבקשה הנדונה, מיום 11.11.2019 (יום שני בשבוע), שבה התבקשה רשות להגשת הערעור באיחור, עמדה המדינה על כך שמשניתן גזר הדין ביום 23.9.2019, המועד האחרון להגשת הערעור היה ביום 7.11.2019 (יום חמישי בשבוע). על-פי הנטען בבקשה, מחמת תקלה בשלב העברת התיק בין היחידה שטיפלה בתיק בבית המשפט קמא (יחידת התביעות של המשטרה בירושלים) אל היחידה המטפלת בהגשת ערעורים לבית המשפט המחוזי (פרקליטות מחוז ירושלים - פלילי), הועבר התיק רק במועד הגשת הבקשה, לאחר חלוף המועד להגשת הערעור. מטעם זה הודעת הערעור כוללת רק את עיקרי טענותיה, אך נוסף על הארכה המבוקשת לשם הגשת הודעת הערעור, התבקשה גם ארכה להגשת נימוקיו.

המדינה הדגישה את מודעותה למדיניות המצמצמת את אפשרותה להגיש באיחור ערעורים בהליכים פליליים. אף הדגישה, כי אינה נוהגת להגיש בקשות דומות, גם אם נמצא כי בשל חלוף מועד הגשת הערעור, נאלצת המדינה לוותר על הגשת ערעורים בעלי אינטרס ציבורי חשוב. למרות זאת, במקרה הנדון יש לטענתה, הצדקה לאפשר את הגשת הערעור באיחור וזאת בשל האיחור הקצר בהגשתו ומאחר שלטענתה, ישנו אינטרס ציבורי חשוב ומשמעותי לברר את הערעור הנדון.

עיקרי טענות הצדדים

8. טענותיה של המדינה: בא-כוחה של המדינה חזר על האמור בבקשה ובפתח דבריו הביע את התנצלותה של המדינה על האיחור בהגשת הערעור.

בעניין נימוקי הבקשה הטעים בא-כוח המדינה, כי בשונה מהליך אזרחי, שבמסגרתו נדרשים טעמים מיוחדים לשם נקיטת הליך באיחור, אין לכך מקבילה בהליך הפלילי. שכן, סעיף 201 בחוק סדר הדין הפלילי, קובע כי בית המשפט "רשאי" לאפשר הגשת ערעור לאחר חלוף המועד שנקבע להגשתו מבלי לציין באלו נסיבות הדבר יתאפשר. עם זאת, בפסיקה נקבע כי נדרש "טעם ממשי המניח את הדעת", אשר מחייב את שקילת משך האיחור, את ההצדקה לאיחור ואת סיכויי הערעור (כפי שנקבע בין השאר לאחרונה, בעניין בש"פ 4065/19 מסרי נ' מדינת ישראל (9.7.2019), כבוד הרשם, השופט ר' גולדשטיין). כן עמד על כך שנטיית הפסיקה היא להקל עם נאשמים המבקשים להגיש ערעור לאחר חלוף המועד, בעוד היעדרות לבקשות מעין אלו של המדינה, מצומצמת יותר. מטעם זה, הדגיש בא-כוח המדינה, כי הבקשה הוגשה רק לאחר בחינה מעמיקה של העניין במסגרת דיון שהתקיים בדרג בכיר, בהשתתפות פרקליט המחוז ומנהלת המחלקה הממונה על ערעורים בפרקליטות המחוז, ולנוכח האינטרס הציבורי החשוב בהגשת הערעור הנדון.

בהתאם לשיקולים שנקבעו בפסיקה, טען בא-כוח המדינה כי ההצדקה להיעתר לבקשה הנדונה נשענת על הטעמים הבאים: ראשית, בעניין סיבת האיחור נטען, כי התובע שקיבל את גזר הדין שגה בכך שלא הפנה אותו אל הממונים עליו לשם בחינת אפשרות הגשת הערעור. כאשר הפנה אל הממונים, כבר חלף המועד להגשת הערעור, אך עוד באותו יום נעשתה הפנייה אל הפרקליטות ובו ביום גם הוגשה הבקשה הנדונה. גורמי הפרקליטות עשו את כל הניתן כדי להגיש את

הבקשה באופן מיידי, בחלוף ארבעה ימים בלבד מהמועד האחרון להגשת הערעור. טענת המדינה היא אפוא, כי אין הצדקה לכך שהציבור ייפגע בשל טעותו של תובע אחד. שנית, משך האיחור קצר מאד, ארבעה ימים בלבד. אף לא פעם נמצא כי דבר הגשת הערעור ממילא מובא לידיעת הסנגור בחלוף פרק זמן דומה. שלישית, נסיבות המקרה מצדיקות לאפשר את הגשת הערעור באיחור, בשל סיכויי הצלחתו ומכל מקום, מצדיקות שערכאת הערעור תבחן את גזר הדין לנוכח טענותיה של המדינה לגופו של הערעור.

תמצית טענותיה של המדינה לגופו של הערעור הן אלו: בית המשפט קמא קבע כי שני המשיבים הם סוחרים סמים, שסחרו בסם מסוכן וקשה מסוג קוקאין בכמויות משמעותיות, תמורת סכומים משמעותיים, אלפי שקלים, ואף החזיקו סם זה בכמות משמעותית שלא לצריכה עצמית; מהעובדות שבהן הודו המשיבים אף עולה, כי סמים קשים אלו זמינים להם ומכאן המסוכנות הרבה; למשיב 1 שבע הרשעות קודמות בעבירות חמורות, גם אם לא בעבירות סמים ואילו למשיב 2 ארבע הרשעות קודמות ובין השאר, גם בסחר בסמים; אמנם היה מקום לשקול את תהליך השיקום שעברו המשיבים ואת העובדה שהסמים לא הופצו מאחר שנמכרו לסוכן, אך העובדה שדובר בסוכן לא הייתה ידועה למשיבים ולכן משקלה מועט. בכל מקרה, שיקולים מקלים אלו לא הצדיקו חריגה משמעותית ממתחמי הענישה שבית המשפט קמא עצמו קבע, ואף לא הצדיקו העדפת שיקולי השיקום על פני השיקולים האחרים שאף נמנו בגזר הדין ואשר חייבו החמרה בענישה.

לבסוף הפנה בא-כוחה של המאשימה לשתי החלטות שבהן התקבלו בקשות של המדינה לארכה להגשת ערעור בהליך פלילי: ע"פ (מחוזי באר-שבע) 20572-09-19 מדינת ישראל נ' אשקלוני (17.9.2019) (כבוד השופטת ג' שלו) (להלן - עניין אשקלוני); רע"פ 2217/12 מדינת ישראל נ' בראשי (1.5.2012) (כבוד הרשם (כתוארו אז) ג' שני) (להלן - עניין בראשי)).

9. **טענותיו של בא-כוח המשיב 1:** בעניין הנסיבות שהובילו לאיחור בהגשת הערעור, טען בא-כוח המשיב 1, כי היה על המדינה לצרף ראיות לביסוס העובדות הנטענות בעניין נסיבות הגשת הערעור באיחור. כן היה עליה לצרף את התרשומות המתעדות את הדיון שהתקיים בפרקליטות קודם להגשת הבקשה הנדונה ולפרוש את השיקולים שנבחנו. כן טען, כי אל מול רשלנותו של התובע שטיפל בתיק לאחר מתן גזר הדין, יש להעמיד עקרונות יסוד כבדי משקל אחרים הנובעים מחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. בהם גם עיקרון סופיות הדין, המבסס ציפייה ברורה של נאשמים שלא יוגש ערעור לאחר חלוף המועד שנקבע לכך בחוק. לציפייה זו אף הייתה השלכה מעשית בעניין המשיב 1, שהניח כי משלא הושת עליו מאסר בפועל, יוכל לחזור אל מקום עבודתו בעיריית יבנה.

בא-כוח המשיב 1 אף חלק על טענותיה של המדינה בעניין סיכויי הצלחת הערעור. לטענתו ובניגוד לטענת המדינה, סיכויי הערעור להתקבל אינם גבוהים מאחר שאין מדובר בגזר דין שסטה ממתחם העונש, אלא באימוץ של המלצת שירות המבחן. מכל מקום ולטענתו, המדינה כלל לא הראתה מהו "הטעם הממשי" המצדיק את הארכה המבוקשת. כך במיוחד לנוכח הפסיקה המצמצמת את האפשרות להיעתר לבקשת המדינה להגיש ערעור פלילי באיחור, כפי שעולה בין השאר, מההחלטות הבאות: בש"פ 822/99 שכטר נ' מדינת ישראל (3.1.2000) (כבוד הרשמת (כתוארה אז) מ' אגמון) (להלן - עניין שכטר) - לנאשם ניתנה ארכה להגשת הערעור, תוך הדגשה שאפשרות זו תוגבל במקרים שהבקשה תוגש מטעם המדינה; בש"פ 8758/01 מדינת ישראל נ' ריזנשווילי (7.2.2002) (כבוד הרשם (כתוארו אז) ע' שחם) (להלן - עניין ריזנשווילי) - בקשת ארכה של המדינה נדחתה למרות שדובר באיחור בן יום אחד, שנבע מתקלה במזכירות

הפרקליטות.

10. **טענותיו של בא-כוח המשיב 2:** בא-כוח המשיב 2 עמד על כך שההליך בבית המשפט קמא נמשך כשנתיים, בשל תהליך השיקום הממושך, המשמעותי והקשה שעברו המשיבים, בעוד שבמהלך כל התקופה "חרב" הענישה הייתה מונחת על צווארם. בנסיבות אלו טען, כי לא ניתן לקבל בסלחנות את האיחור בהגשת הערעור, אפילו מדובר בארבעה ימים בלבד. לטענתו, אף לא דובר בתקלה מחמת מחלה של תובע, מצב חירום במדינה או אפילו תקלה משרדית, אלא תקלה בשל רשלנות מובהקת של תובע, שהותיר את התיק על שולחנו במשך למעלה מארבעים וחמישה יום מבלי לעשות דבר. בנסיבות שתוארו, טען כי לא עמד לרשות גורמי המדינה די זמן לשם בחינת כל התסקירים שהוגשו מטעם שירות המבחן ולשם בחינת כל הפרוטוקולים של הדיונים ולשם בחינת גזר דינו המקיף של בית המשפט קמא. כך שלטענתו, קשה לקבל את הטענה שהופעל שיקול דעת מעמיק בטרם הוגשו הערעור ובקשת הארכה הנדונה.

בא-כוח המשיב 2 טען כי בחינה של הפסיקה העוסקת בבקשות ארכה להגשת ערעורים פליליים מעלה תמונה מובהקת, שעל-פיה בקשות מטעם נאשמים מתקבלות רק במשורה, בעוד בקשותיה של המדינה בדרך כלל נדחות. לטענתו, למעט המקרה הבודד שעליו הצביע בא-כוח המדינה (עניין אשקלוני), לא מצא אף לא החלטה אחת המאפשרת למדינה הגשת ערעור פלילי באיחור.

בעניין דחיית בקשות ארכה מטעם נאשמים, הפנה בא-כוח המשיב 2 אל ההחלטות הבאות: עניין שכטר; בש"פ 5988/06 נגד נ' מדינת ישראל (25.7.2006) כבוד השופט ד' ביניש (להלן - **עניין נגר**); בש"פ 6125/09 רבין נ' מדינת ישראל (11.8.2009), כבוד השופט א' גרוניס - נקבע כי קושי בהסדרת הייצוג אינו מצדיק את בקשת הארכה של הנאשם להגשת בקשת רשות ערעור, שאף סיכויי הצלחתה אינם טובים; בבש"פ 7424/13 פטוסי נ' מדינת ישראל (20.11.2013) כב' השופט ס' גובראן - נקבע כי "תקלה משרדית" אינה מצדיקה ארכה.

בעניין דחיית בקשות ארכה מטעם המדינה, הפנה אל ההחלטות הבאות: בש"פ 384/81 מדינת ישראל נ' בן ציון, פ"ד לה(4) 727 (1981), כבוד הרשם ד' ברטוב (להלן - **עניין בן ציון**) - נדחתה בקשת המדינה להגשת ערעור על פסק דין של בית הדין למשמעת של עובדי המדינה באיחור של יום אחד. בית המשפט החיל את עקרונות ההליך הפלילי מאחר שמדובר בהליך בעל היבטים עונשיים. נקבע כי משחלף מועד הגשת הערעור, הנאשם היה רשאי להניח שסכנת הערעור חלפה, ולכן אין מקום לארכה, אפילו של יום אחד; בש"פ 665/83 מדינת ישראל נ' שרייבר, פ"ד לז(3) 363 (1983), כבוד הרשם ד' ברטוב (להלן - **עניין שרייבר**) - נדחתה בקשת המדינה להגשת ערעור באיחור של יום אחד, שנבע מטעות בחישוב הימים וממשא ומתן שנוהל בין הצדדים; בש"פ 6353/02 מדינת ישראל נ' הפניקס הישראלי ואח', פ"ד נז(1) 1 (2003), כבוד השופט ד' דורנר (להלן - **עניין הפניקס**) - בקשת ארכה של המדינה להגשת ערעור באיחור של חודשיים נדחתה, תוך קביעה כי האינטרס הציבורי בהגדלת הקנס שהתבקש, נסוג מפני זכות ההסתמכות של הנאשמים ומפני עיקרון סופיות הדיון; עניין רזינשווילי - בקשת המדינה נדחתה, על אף שדובר באיחור של יום אחד בשל תקלה במזכירות הפרקליטות; תל"פ (מחוזי ירושלים) 20252-06-10 מדינת ישראל נ' אלפסי (1.7.2010), כבוד השופט ד' מינץ (להלן - **עניין אלפסי**) - נדחתה בקשת המדינה שהוגשה באיחור של שלושה שבועות, אשר נבע מאי בהירות פסק הדין שעליו ביקשה לערער; ע"פ (מחוזי ירושלים) 52987-12-10 מדינת ישראל נ' צחי הנגבי (13.1.2011), כבוד הנשיאה מ' ארד (להלן - **עניין הנגבי**) - בקשת המדינה להגשת הערעור באיחור של שבעה ימים

בשל שביתת הפרקליטים, נדחתה. גם עתירה שנדונה בבג"ץ 731/11, התנועה למען איכות השלטון נ' נשיאת בית המשפט המחוזי (9.2.2011) (כבוד השופט ס' ג'ובראן) (להלן - **עניין התנועה למען איכות השלטון**), שבה נתקפה החלטה זו, נדחתה. נקבע כי אין מקום להתערבות בהחלטה, התואמת את פסיקת בית המשפט העליון; בש"פ 63/11 מדינת ישראל נ' מקווה ישראל (13.1.2011), כבוד הרשם (כתוארו אז) ג' שני - בשל שביתת הפרקליטים לא הוגש במועד ערעור על זיכוי הנאשמים. בקשת המדינה להגשת הערעור באיחור של שבועיים, נדחתה; עפ"ג (מחוזי מרכז) 37170-05-17 מדינת ישראל נ' חאלד (20.2.2018), כבוד הנשיא א' טל וכבוד השופטים ש' בורנשטיין וד' עטר - בפסק הדין נדון ערעורו של המשיב (הנאשם) שנדחה, וכן נדונה בקשת המדינה להגשת הערעור מטעמה בחודש איחור. בקשת המדינה נדחתה בשל משך האיחור ולאחר שנקבע כי הנחת המדינה שתוכל לרפא את הפגם באמצעות בקשה לתיקון גזר הדין ומבלי להידרש לערעור, לא הצדיקה את האיחור בהגשתו. כן הפנה לעניין **שכטר** - כאמור לעיל, בקשת ארכה שהגיש נאשם התקבלה, תוך הדגשה שאילו דובר בבקשה מטעם המדינה, היה המצב שונה בשל ההבדל המשמעותי בהליך הפלילי בין הנאשם לבין המדינה.

בדומה לבא-כוח המשיב 1, גם בא-כוחו של המשיב 2 חלק על טענת המדינה בעניין סיכויי הצלחת הערעור. לטענתו, בית המשפט קמא אימץ את המלצת שירות המבחן לאחר שהוכח שהמשיבים עברו תהליך שיקום מוצלח, המצדיק חריגה לקולה ממתחם העונש. לטענתו, תהליך השיקום הוכח בעצם העובדה שלא היה שנוי במחלוקת. לכן ובהתאם לפסיקה, הייתה הצדקה לחריגה משמעותית לקולה ממתחם העונש שקבע בית המשפט קמא (ע"פ 6637/17 **קרנדל** נ' מדינת ישראל (18.4.2018), כבוד השופט ד' ברק-ארז, פסקאות 18-32 (להלן - **עניין קרנדל**)). בשל תהליך שיקום זה, חלק בא-כוח המשיב 2 גם על טענת המדינה, כי האינטרס הציבורי מצדיק לאפשר את הדין בערעור, חרף הגשתו באיחור. לטענתו, לא ברור איזה אינטרס ציבורי יש בבירור הערעור על קולת עונשם של נאשמים בעלי משפחות, ששוקמו.

בא-כוח המשיב 2 טען אפוא, כי יש לדחות את הבקשה על הסף, תוך העברת מסר שלפיו המדינה אינה יכולה להגיש בקשות ארכה כמו זו הנדונה.

דין והחלטה

11. סעיף 201 בחוק סדר הדין הפלילי קובע כי "בית המשפט רשאי, לבקשת מערער, להרשות הגשת ערעור" לאחר חלוף המועד להגשתו. כפי שעמדו על כך באי-כוחם של שני הצדדים וכאמור בכל ההחלטות הנזכרות לעיל שאליהן הפנו, בשונה מהליך אזרחי שבו נדרשים "טעמים מיוחדים" לשם הארכת תקופה שנקבעה בחיקוק (תקנה 528 בתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984), סעיף 201 בחוק סדר הדין הפלילי אינו קובע באלו נסיבות ירשה בית המשפט הגשת ערעור פלילי באיחור. עם זאת, בפסיקה רבה, לרבות זו שאליה הפנו הצדדים, נקבע כי נדרש "טעם ממשי המניח את הדעת" לאיחור בהגשת הערעור. כן נקבע, כי לשם כך יש לבחון את משך האיחור, את ההצדקה הנטענת לאיחור וכן את סיכויי הצלחת הערעור.

12. בחינת הפסיקה בשאלה הנדונה אף מעלה, כי בדרך כלל, בתי המשפט לא גילו סלחנות לתקלות שבעטיין נאלצה המדינה לבקש ארכה להגשת ערעור פלילי. כך בין אם האיחור נבע מתקלות במזכירות הפרקליטות, מטעות

בספירת הימים, מאילוצים שנבעו משביתות של פרקליטים או אף מהנחות שגויות באשר לצורך בהגשת הערעור. זאת בשונה מנאשמים, שלגביהם ישנה נטייה לקבל את בקשותיהם, תוך העדפת בירור האמת על פני עמידה דווקנית על המועדים שנקבעו בחוק.

הטעם לשוני זה נובע מכך שבהליך הפלילי ישנו שוני מהותי בין מעמדה של המדינה לבין מעמדו של הנאשם ומהרצון להגן על זכויותיו של נאשם, אשר במסגרת הליך פלילי מבקש להגן על חירותו ועל שמו הטוב (ראו למשל, עניין הפניקס, שם; עניין הנגבי, פסקה 14; עניין רזינשווילי, פסקאות 3-4; עניין אלפסי, פסקה 7). שוני מובנה נוסף בין המדינה לבין הנאשם, נובע גם מכך ש"היחיד והשלטון אין הם שווי-זכויות, אין הם שווי-כוחות ואין הם שווי-מעמד" (בג"ץ 164/97 קונטרס בע"מ נ' משרד האוצר אגף המכס והמע"מ, נב(1) 289 (1998), כבוד השופט מ' חשין, פסקה 25). "לרשות המדינה עומדת מערכת המופקדת על תקינות ההליך הפלילי, לרבות הגשת ערעורים במועד, ושלמולה עומד הנאשם הבודד" (עניין הפניקס, פסקה 3).

לפיכך, בשונה מבקשות ארכה שמגישה המדינה, בית המשפט יטה לבחון ביתר חיוב בקשות ארכה מטעם נאשמים, כדי לאפשר למי שהורשע בפלילים למצות את הליכי הערעור בעניינו. "רגישות זו נגזרת מהפוטנציאל הטמון בהליכים פליליים לפגיעה בחירות, בכבודו ובשמו הטוב של הנאשם" (עניין נגב, פסקה 3). שיקולים אלו אינם קיימים לגבי המדינה. לפיכך, "בתי המשפט חזרו והדגישו כי מתן ארכה למדינה להגשת ערעור בפלילים יעשה רק בגין סיבות יוצאות דופן המצדיקות זאת" (עניין הנגבי, פסקה 14).

13. עיון בשתי ההחלטות שאליהן הפנתה המדינה, אשר קיבלו את בקשותיה להגשת ערעור פלילי באיחור, הן חריגות בנסיבותיהן. בעניין בראשי דובר במצב שבו פסק הדין הומצא לצדדים ולא הוקרא בפניהם. לפיכך נמצאה הצדקה להיעתר לבקשת המדינה למנות את הימים להגשת הערעור ממועד ההמצאה, כך שבפועל, לא דובר במתן ארכה להגשת ערעורה של המדינה. נמצא אם כן, כי ההחלטה היחידה שנמצאה, שבה התקבלה בקשת המדינה להגשת ערעור באיחור, הייתה בעניין אשקלוני, שבו מחמת טעות, הערעור הוגש באיחור של יום אחד. בית המשפט מצא כי השילוב של איחור בן יום אחד, שנבע מטעות שעליה נמסרה הודעה מיידית לנאשמת, והשאלה העקרונית שהתעוררה במסגרת הערעור, עולים כדי "טעם ממשי" שהצדיק לאפשר את הגשת הערעור באיחור.

14. על רקע כל האמור, נראה כי בנסיבות המקרה הנדון, לא נראה כי נמצא טעם ממשי המצדיק לאפשר את הגשת הערעור הנדון באיחור. זאת אף לאחר שקילת שלושת השיקולים שיש לבחון, כפי שיובהר להלן.

15. **משך האיחור** - בענייננו מדובר באיחור קצר יחסית, בן ארבעה ימים (או יומיים, אם נפחית את ימים שישי ושבת). למרות זאת, מדובר באיחור. כפי שעולה מהפסיקה שנזכרה לעיל, במקרים רבים נדחו בקשות ארכה של המדינה, אשר הוגשו אף בחלוף יום אחד (עניין בן ציון; עניין שריבב; עניין רזינשווילי). באותם מקרים נקבע, כי "משחלף המועד ולו גם ביממה אחת, רשאי היה המשיב לראות סוף פסוק לסכנת הערעור מטעם המדינה, שהיה צפוי לה, ורק סיבה יוצאת דופן, שמנעה מהמדינה הגשת הערעור, יכולה להביא להארכת המועד שהוחמץ" (עניין בן-ציון). בדומה נקבע, כי "אמנם, איחור המדינה היה קל, יום אחד בלבד... המדובר על-פי הנטען בטעות משרדית גרידא... טעות כזו אינה יכולה לעמוד כנגד הצורך להגן על ציפיות המשיבים ביחס לסופיות ההליכים הפליליים" (עניין רזינשווילי, פסקה 7).

נמצא אפוא, כי הגם שמדובר באיחור יחסית קצר, מדובר באיחור אשר ככלל, אין בהיותו קצר כדי לשנות מהכלל שעל-פיו, אף איחור קצר מאד לא יצדיק לאפשר למדינה להגיש ערעור באיחור.

16. **ההצדקה הנטענת לאיחור** - בענייננו, כך נראה, אף המדינה לא חלקה על כך שסיבת האיחור נבעה מאי מתן תשומת לב נדרשת מצד התובע שטיפל בתיק לאחר מתן גזר הדין. בנסיבות אלו, השאלה אם דובר ברשלנות של התובע, ואפילו רשלנות בתום לב, אינה מעלה או מורידה.

למרות זאת, נבחנה במיוחד טענתה של המדינה, שעל-פיה, אין מקום לכך שאינטרס הציבור או הציבור כולו ייפגעו בשל טעות של תובע אחד, בבחינת, "הַאִישׁ (התובע) אֶחָד יִחָטָא וְעַל כָּל הָעֵדָה תִּקָּצֵף" (במדבר טז כב). אף חזקה על המדינה ועל הפרקליטים העובדים במסירות בשורותיה, כי מדובר באחד מאותם "מקרים חריגים ... ונסיבות יוצאות דופן" ולפיכך ובשל האינטרס הציבורי, לכאורה, היה מקום לטענה בדבר הצדקה לאפשר את הגשת הערעור באיחור (עניין התנועה לאיכות השלטון, פסקה 10). אף על פי כן, נראה כי לא ניתן לחלוק על כך שלא דובר במצב שלא היה בשליטתה של המדינה, וכי לא דובר באיחור בהגשת הערעור שנבע מכוח עליון, ממצב חירום או מנסיבות בלתי צפויות. כך שלא ניתן לומר כי הייתה הצדקה לאיחור בהגשת הערעור.

17. **סיכויי הצלחתו של הערעור** - לנוכח גזר הדין הקובע ענישה החורגת לקולה בצורה קיצונית מהענישה הנוהגת לגבי עבירות שבהן הורשעו הנאשמים, לא ניתן לשלול את סיכויי הצלחת הערעור. כך גם אם גזר הדין המקל נבע ממתן משקל לתהליך השיקום שעברו המשיבים. זאת לנוכח הפסיקה העקבית לגבי ענישתם של מי שנקבע לגביהם כי הם סוחרי סמים, אשר הורשעו בעבירות של סחר בסם מסוכן מסוג קוקאין בכמויות משמעותיות, בדומה למשיבים. אף נקבע לא אחת, כי נסיבות אישיות של עוברי עבירות אלו נסוגות מפני הצורך בהחמרה בעונשם של מי שהורשעו בעבירות של סחר בסמים קשים (ראו למשל, ע"פ 6886/17, מרסל נ' מדינת ישראל (24.4.2018), כבוד השופט ח' מלצר, פסקה 13; לע"פ 6029/03 מדינת ישראל נ' שמאי, פ"ד נח(2) 734 (2004), כבוד השופט מ' חשין, פסקה 7; ע"פ 1635/14 יהודה נ' מדינת ישראל (21.8.2014), כבוד השופט נ' הנדל, פסקה 7; ע"פ 3623/13 ברון נ' מדינת ישראל (26.11.2014), כבוד השופט צ' זילברטל, פסקה 8; ע"פ 4763/11 יעקובי נ' מדינת ישראל (20.5.2014), כבוד השופט צ' זילברטל, פסקה 80).

אמנם, כפי שטען בא-כוח המשיב 2, בהתאם לסעיף 40ד(א) בחוק העונשין, בית המשפט "רשאי... לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן", אם "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". אך לצד זה גם נקבע, בסעיף 40ד(ב), כי במקום שבו "מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם בעלי חומרה יתרה, לא יחרוג בית המשפט ממתחם העונש ההולם" מטעמי שיקום, "אלא בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן". גם בעניין קרנדל, שאליו הפנה בא-כוח המשיב, נקבע כי בכל מקרה, גם במקום שבו מצא בית המשפט שיש להעדיף את שיקולי השיקום, "לא מתפוגגים מאליהם שיקולי ההלימה גם כאשר חלים שיקולי השיקום" (שם, פסקה 22).

נמצא אם כן, כי בענייננו לא ניתן לשלול את סיכויי הצלחת הערעור ומכל מקום, נראה לכאורה כי כפי שטענה המדינה, בהחלט מדובר בנסיבות שבהן היה מקום להביא את גזר דינו של בית המשפט הנכבד קמא לבחינת שלושה שופטי

ערכאת הערעור. עם זאת, כבר נקבע שגם בנסיבות שבהן ישנו אינטרס ציבורי חשוב ומובהק לדיון בערעור, אין בכך די כדי להצדיק הגשת ערעור מטעם המדינה באיחור. כך בין השאר, נקבע בעניין בג"ץ התנועה לאיכות השלטון (שבו נתקפה החלטת כבוד הנשיאה מ' ארד בעניין הנגבי) (בפסקה 10):

"אף אם מדובר במקרה בו קיים אינטרס ציבורי משמעותי, עדיין עלינו לזכור כי עסקינן במשפט פלילי ובדיני נפשות. 'קיימת חשיבות מיוחדת לכך שבעלי הדין בהליך הפלילי, ובמיוחד המאשימה, ימלאו את התנאים הפרוצדוראליים ויעמדו במועדים שנקבעו בחוק ועל ידי בית המשפט, שכן 'על הכף השנייה של המאזניים נמצא הנאשם, החרד לגורלו ומעוניין לדעת במהרה מה יהא בסופו' (בג"ץ 6396/09 כהן נ' כב' השופט שכיב סרחאן (10.8.2009)). לא בכדי נקבע כי הארכת מועד למדינה לשם הגשת ערעור במשפט פלילי תינתן במקרים חריגים וכאשר מתקיימות נסיבות יוצאות דופן, וזאת לאור זכותו של הנאשם כי ההליכים יבואו לקיצם, והפגיעה בזכויותיו בעקבות ההליכים הפליליים המתנהלים כנגדו (ראו בש"פ 6353/02 מדינת ישראל נ' הפניקס הישראלי חברה לביטוח, פ"ד נז(1) 1 (2002); בש"פ 822/99 שכטר נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(1) 1 (2000) והשוו לעניין הפגיעה בזכויותיו של הנאשם מעצם קיומו של הליך פלילי בג"ץ 88/10 שוורץ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 16 לפסק הדין (12.7.2010)). משכך ולאור ההלכות של בית משפט זה קשה לומר כי החלטתו של בית המשפט המחוזי לוקה בחוסר סבירות קיצוני אשר מחייב התערבות של בית משפט זה. ההפך הוא הנכון. נראה כי בית המשפט המחוזי פסע בתלם והחליט בהתאם למסגרת הנורמטיבית שנפסקה על ידי בית משפט זה".

18. מכל האמור עולה אפוא, כי לא נמצאה הצדקה לחרוג מהמדינות העקביות של בתי המשפט שעליה עמדנו, אשר על-פיה ככלל ולמעט מקרים חריגים ונדירים, שהמקרה הנדון אינו נמנה עמם, לא תתאפשר הגשת ערעור פלילי מטעם המדינה באיחור. אין אפוא, מנוס מדחיית בקשתה של המדינה לאפשר את הגשת הערעור הנדון באיחור.

לפיכך וכאמור, הבקשה נדחית.

בהסכמת הצדדים, ההחלטה ניתנת בהיעדרם.

המזכירות תמציא את ההחלטה לבאי-כוח הצדדים בהקדם.

ניתנה היום, י"ט במרחשוון התש"ף, 17 בנובמבר 2019, בהיעדר הצדדים.

תמר בר-אשר,
שופטת
רשמת